

به‌رده‌وام بوون له سه‌ر ئایین

وه‌رگیرانی : دایکی سوننه



الحمد لله وحده والصلاة والسلام على عبده ورسوله نبينا محمد واله وصحبه.

به‌رده‌وام بوون له سه‌ر ئایین

(الإستقامة)

چهند ئایه‌تیک سه‌بارت به به‌رده‌وام بوون له سه‌ر ئایین:

خوای په‌روه‌ردگار فه‌رموویه‌تی:

﴿قَاسَتْكُمْ كَمَا أَمَرْتُ﴾ [هود: ۱۱۲].

وه خوای بَلَد و پایه به‌رز فه‌رموویه‌تی:

﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِي أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُونَ نُزُلًا مِّنْ غَفُورٍ رَّحِيمٍ﴾ [فصلت: ۳۰-۳۲].

وه فه‌رموویه‌تی:

﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [الأحقاف: ۱۳-۱۴].

واتای به‌رده‌وام بوون له سه‌ر ئایین

(الاستقامة):

پیناسه‌ی به‌رده‌وام بوون له سه‌ر ئایین: ئەوه‌یه که مرۆف جیگیر و به‌رده‌وام بی‌ت له سه‌ر شه‌ریعت و ئایینی خوای بی‌گه‌رد، و بَلَد و بالآ ده‌ست، به‌وشیوه‌ی که خوای په‌روه‌ردگار فه‌رمانی پیکردوه، له پیش هه‌موو ئەوه‌ش ئەبی‌ت ئەنجام دانی ته‌نها له‌به‌ر په‌زامه‌ندی خوای په‌روه‌ردگار بی‌ت .

لیکدانه‌وه و راقه‌ی ئایه‌ته‌کان:

نایه تی به که م: خوی په روه ردگار فره موویه تی:

﴿ فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ ﴾ [هود: ١١٢]. ده بینین نووسه ری ئه م په پرتوکه^(١) چه ند نایه تی کی هیناوه ته وه له م باره یه و، یه کی که له و نایه تانه ئه وه یه که خوی په روه ردگار فره موویه تی: ﴿ فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ ﴾ [هود: ١١٢].

ووتاری ئه م نایه ته له بنه وادا پروو ده کاته پیغه مبه ری خوا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، به لام هه موو ئه و ووتارانه ی که پروو ده کاته پیغه مبه ری خوا، ئوممه ته که شی ده گریته وه، ته نها ئه وه نه بیته که به لگه یه کی تاییه تکار هات بیته له سهر ئه وه ی که تاییه ته به پیغه مبه ره وه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، به لام ئه گهر به لگه نه بوو له سهر تاییه تکردنی به وه وه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، ئه ووا بو خوی و ئوممه ته که شی ده بیته . له و شتانه ی که به لگه هاتووه له سهر تاییه تکردنیان به وه وه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، خوی په روه ردگار

فره موویه تی:

﴿ أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ وَوَضَعْنَا عَنكَ وَزْرَكَ الَّذِي أَنقَضَ ظَهْرَكَ ﴾ [الشرح: ١ - ٣].
ئمه تاییه ته به پیغه مبه ری خوا وه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، هه ر وه کو ئه و نایه ته ی که تیدا فره موویه تی: ﴿ وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَنَافِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ ﴾ [الحجر: ٨٧].
ئمه شیان تاییه ته به پیغه مبه ری خوا وه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

وه ئه گهر به لگه نه بوو له سهر ئه وه ی که تاییه تمه نده، ئه ووا بو خوی و ئوممه ته که شی ده بیته، وه له سهر ئه م بنه وایه خوی په روه ردگار فره موویه تی: ﴿ فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ ﴾ [سوره هود: ١١٢]. که گشتی یه بو خوی و ئوممه ته که ی.

پیویسته له سهر هه موو تاکه که سیک به رده وام بیته له سهر نایینه که ی به و شیوه یه ی که فره منی پیکراوه، به شیوه یه ک هیچ گورانکاریه ک له نایینی خوادا نه کات، واته نه هیچ زیاده یه ک ی بخته سهر نه ش لی که م بکاته وه، هه ر بو ئه مه یه خوی په روه ردگار له نایه تی کی ترده فره موویه تی:

﴿ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ ﴾ [الشوری: ١٥].

واته: به رده وام به له سهر نایینه که ت، و شوینی هه ووا، و ئاره زوی ئه وان مه که وه .

نایه تی دووه م: خوی په روه ردگار فره موویه تی:

﴿ إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَنْزَلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِي أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ نُزُلًا مِّنْ غُفُورٍ رَّحِيمٍ ﴾ [فصلت: ٣٠ - ٣٢].

(١) واته په پرتوکی: (ریاض الصالحین: باب الاستقامة: ١ / ٢٩٨ - ٣٠٢) که پیشه ووا (النوي) نووسیویه تی، وشیخ

(محمد بن صالح العثيمين) واتا ولیکدانه وه ی کردووه .

﴿ رَبَّنَا اللَّهُ ﴾: پەروردگارمان (اللَّهُ) یە، و ھەر ئێویشە دروستکار و خاوەن و بەرپۆبەری کارەکانمان، وە ئیمەش لە بەرامبەر ئەو ھەموو کردارەکانمان تەنھا بۆ ئەو ئەنجام دەدەین . ﴿ ثُمَّ اسْتَقَامُوا ﴾: پاشان بەردەوام بوون لە سەری، واتە: لە سەر ئەو ووتەییان کە ووتویانە: (اللَّهُ) پەروردگارمانە، کەوا بوو پەیرەوی شەریعەتەکە ی خوا دەکەن.

ئەو کەسانە ی کە ئەم دوو سیفەتەیان تێدا بیست، بەم شیوایە پاداشت دەدرێنەو: ﴿ تَنْزَلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ ﴾، واتە: فریشتە لە دوا ی فریشتە، و پێیان دەلێن: ﴿ أَلَا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا ﴾، واتە: فریشتەکان دائەبەزەنە سەریان بە فرمانی پەروردگار لە ھەموو شوێنێک کە شوینی ترسانە، بە تایبەت لە کات، و ساتی سەرەمەرگدا، و پێیان دەلێن: ﴿ أَلَا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا ﴾،

واتە: مەترسن لەو ھە ی کە دیتە پێتان، و خەم مەخۆن و بیباقەتیش مەبن لەو ھە ی کە کردووتانە، و پۆشتوون .
وہ پێیان دەلێن: ﴿ وَأَبشُرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴾،

واتە: موژدەتان لێ بیست بەو بەھەشتە ی کە پێشتر پەیمانتان پێدرا بوو، وە موژدەش بریتی یە: لە پێراگە یاندنی ھەوالی ئەو شتانە ی کە دلخۆشکارن، وە بیگومان مرۆفیش دلخۆشە بەو ھە ی کە ئەھلی بەھەشت بیست، داواکارم لە خوای میھربان من و ئێویش لەوانە بگێریت .
وہ بۆچی ئەم موژدەییان پێ دەدریت: ﴿ وَأَبشُرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴾؟ چونکە ھەموو کەسێک کە دەلێت پەروردگار (اللَّهُ) مە، و بەردەوامیشە لە سەر ئایینی خوا، ئەوا لە ئەھلی بەھەشت دەبیست، بۆیە ئەم موژدەییان پێ دەدریت .

ھەر ھە پێشیان دەوتریت:

﴿ نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ﴾، کەوا فریشتەکان پالپشتن بۆ ئەوانە ی کە دەلێن: پەروردگار (اللَّهُ) مانە، و پاشان بەردەوامن لە سەری، لە ژبانی دنیادا وایان لێ دەکەن کە راستیەکان بپێکن، و یارمەتی دەریشیان دەبن، ھەر ھەوا فریشتەکان لە دوا پۆژیشدا پێیان دەگەن، لە پۆژی زیندوو بوونەو، و لێپرسینەو پێیان دەلێن: ﴿ هَذَا يَوْمُكُمُ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴾

[الأنبياء: ۱۰۳]، وە موژدە ی ئەو ھەشیان پێ دەدەن بە چاکە لە کاتی ترس و تەنگ و چەلەمەدا .
وہ خوای پەروردگار ھەرموویەتی: ﴿ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُي أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُونَ نُزُلًا مِّنْ غَفُورٍ رَّحِيمٍ ﴾، ﴿ وَلَكُمْ فِيهَا ﴾،
واتە: لە دوا پۆژدا، ﴿ مَا تَشْتَهُي أَنْفُسُكُمْ ﴾، وە ئەمەش لە خۆشگوزەرنی بەھەشتدا یە، چونکە بەھەشت ھەرچی دەروون ھەزی لێ ھەبیست، و داواکاری بیست، و چاوی چێژیش لێ وەرگریست تێیدا یە .

﴿ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُونَ ﴾،

واته: ئهوهی که داوای دهکهن له بههشتدا ههیه، بهلکو سه ره پای ئهوش: ﴿لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ﴾

[ق: ۳۵] . له وهش زیاتریان بۆ ههیه تییدا که داوای دهکهن، و ئاواتی دهخوازن .

ئهوه هه موو پادا شتهش

﴿نَزَّلْنَا مِنْ غُفُورٍ رَحِيمٍ﴾،

واته: به راستی بههشت خواردن پیدان، و میوانداریتیه که بۆیان له لایهن خوای پهروهردگاری لیبوورده، و به بهزهییه وه .

﴿غُفُورٍ﴾، واته: له تاوانهکانیان خوش ده بیته، و به بهزهیشه بۆیان، و پلهشیان بهرز دهکاته وه .

ئهههیه پادا شتهی ئهوانهی که ده لێن که (الله) پهروهردگارمانه، پاشان بهردهوام دهبن له سه ر ئایینه که یان .

له مه شدا به لگه بهرچاو ده که ویت له سه ر گرنگی دان به بهردهوامی بوون له سه ر ئایینه که ی خوای گه وه، به وهی که مرۆف جیگیر بیته، و زیاد و که م گۆرانکاری نهکات له ئایینه که یدا، به لام ئه گه ر که سینک زیاد په ویکرد، یان که مته رخه می کرد، یان گۆرانکاری کرد، ئه و پاست و بهردهوام نه بووه له سه ر یاساکه ی خوا، بهردهوامیش پیویست به وه دهکات مرۆف له هه موو شتی کدا میانپه و بیته .

ئهوه فه رموودانه ی که لهم باره یه وه هاتوون:

فه رمووده ی یه که م: " عن أبي عمرو وقيل عن أبي عمرة سُمَيان بن عبد الله رضي الله عنه قال: قلت: يا رسول الله قل لي في الإسلام قولاً لا أسأل عنه أحدا غيرك . قال: قل آمنت بالله ثم استقم " (۲).

لیکدا نه وه ی فه رمووده که: ووته ی:

" قل لي في الإسلام قولاً لا أسأل عنه أحدا غيرك "، واته: ووته یه که م پی بلی ئه وه نده پوون و یه که لا بیته پیویست نهکات، پرسیا ری له که سی تر بکه م دوای تو، پیغه مبه ری خواش صلوات الله وسلامه پی پی فه رموو:

" قل آمنت بالله ثم استقم " .

وه ووته ی " قل آمنت "، لیرده دا مه بهستی ته نها ووته ی زمان نی یه، چونکه به راستی له ناو خه لکیدا که سانیکی وا هه ن که ده لێن: باوه رمان به خوا، و به پۆژی دوایی هه یه، سه ره پای ئه وهش بی باوه رپن به خوای پهروهردگار و به پۆژی دواییش . به لام مه بهست لیرده دا ووته ی دله، و ههروه ها زمانیش .

(۲) (رواه مسلم، برقم: ۳۸) .

واته: به زمان بیلّی پاش ئه‌وه‌ی که له دلّیدا جیگیر بوو بیّت، له‌گه‌لّ بوونی بیروباوه‌پریکی ته‌واو، و پته‌و که هیچ گومانیکی تییدا نه‌بیّت، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی باوه‌پ بوون ته‌نھا به دلّ به‌س نی‌یه، و ته‌نھاش به زمان به‌س نی‌یه، به‌لکو پیویسته باوه‌په‌که به هه‌ردووکیان بیّت .

بۆ ئه‌مه بوو ده‌بینین پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ له کاتی بانگه‌شه کردنیدا بۆ ئیسلام، به خه‌لکی ده‌فهرموو: " یا أيها الناس قولوا: لا إله إلا الله تفلحوا " (۱۰)، واته: ئه‌ی خه‌لکینه بلیّن: (لا إله إلا الله) - واته: هیچ په‌ستراویک نی‌یه شایسته‌ی په‌رستن بیّت جگه له (الله) نه‌بیّت - به‌و کاره‌تان سه‌رفراز ده‌بن، پیغه‌مبه‌ری خوا پی‌ی فه‌رموون: " قولوا"، واته: به زمانتان بیلّین، هه‌روه‌کو چۆن پیویسته، و ده‌بیّت دلّیش هاوده‌نگ بیّت له گه‌لّ ئه‌و ووتنه‌دا .

وه که فه‌رموویه‌تی: " آمنت بالله "، باوه‌پ بوون به بوونی خوا ده‌گریته‌وه، و به په‌روه‌ردگاریتی، و ناووسیفه‌ته‌کانی، و حوکمه‌کانی، و به هه‌والّ وه به هه‌موو ئه‌وانه‌ی که له لای خواوه دیت، ئه‌گه‌ر باوه‌پت هه‌بوو به هه‌موو ئه‌مانه، ئه‌وا به‌رده‌وام به له‌سه‌ر ئایینی خوا، و ئی لای مه‌ده، نه به لای پاست، و نه به لای چه‌پدا، نه زیاد و نه که‌می بکه‌وه .

وه به‌رده‌وامیش به له‌سه‌ر شایه‌تی دان به‌وه‌ی که هیچ په‌ستراویک نی‌یه شایسته‌ی په‌رستن بیّت جگه له (الله) نه‌بیّت، و محمدیش ﷺ نیراوی خوایه، ئه‌وه‌ش به ئه‌نجامدانی ته‌نھا له‌به‌ر په‌زانه‌ندی خوی په‌روه‌ردگار، و شوینکه‌وتنت بۆ پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ﷺ، که‌وا بوو به‌رده‌وام به له سه‌ر نوێژکردن، و زه‌کات دان، و پۆژوو گرتن، و حه‌جکردن، وه له سه‌ر هه‌موو فه‌رمان پیکراوه‌کانی شه‌رع .

وه که فه‌رموویه‌تی: " قل آمنت بالله ثم "، به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که به‌رده‌وامی بوون ناییت ئیلا پاش باوه‌پ پیبوون نه‌بیّت، وه له مه‌رجه‌کانی کرده‌وه چاکه‌کانه، به‌و واتایه‌ی: له مه‌رجی ته‌واوی وه‌رگرتنیی که ده‌بیّت دابمه‌زیت له‌سه‌ر باوه‌پ .

ئه‌گه‌ر مرقّف کرده‌وه رۆخساری‌یه‌کان بکات به‌لام له دلّه‌وه کاول بوو بیّت، وه له گومان و دلّه پراوکیدا بیّت، یان له ئینکار کردن، و به‌درۆ زانیندا بیّت، ئه‌وا هیچ سوودیکی نی‌یه بۆی، هه‌ر بۆ ئه‌مه‌شه زانایان - په‌حمه‌تی خویان لای بیّت - یه‌که ده‌نگ، و کۆپان له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی له مه‌رج و ته‌واوی په‌رسته‌شه‌کان، و وه‌رگرتنی ئه‌وه‌یه که مرقّف باوه‌پ هه‌بیّت به خوی په‌روه‌ردگار، واته: دان بنیّت به بوونی خوا، وه به هه‌موو ئه‌وانه‌ش که له لای ئه‌وه‌وه هاتوون .

(۱۰) قال العلامة الألباني في (دفاع عن الحديث النبوي : ص ۲۲) : ((هذا الحديث قد أخرجه الإمام أحمد في (المسند) ۴۹۲/۳ و ۶۳/۴ و ۳۴۱ و ۳۷۶/۵ و البيهقي بأسانيده عن غير واحد من الصحابة وأحدهما عند ابن إسحاق في (السيرة) ۶۴/۲ - ۶۵ و بنحوه وأحد إسناده أحمد صحيح وأخرجه البيهقي أيضا كما في (البدایة) (۱۳۹/۳) و طرفه الأول له شاهد في (المستدرک) (۶۲۴/۲) من حديث جابر مطولا وصححه ووافقه النهي)) .

هروهها نهم سوودانهش لهم فهرموودهيهوه وهردهگيريتا: پيويسته له سهر مروؤد ئه گهر ههستا به کرده وهيه که دهبيت بزانيت که ئه و کرده وهيه تهنها له بهر خواي پهرودرگار ئه نجام داوه، ئه وهش که تواناي ئه نجامداني ئه و کرداره ي پي به خشيوه ههر (اللَّهُ) يه، و به پي شه رعه که ي ئه ویش ئه نجامي ده دات، وه به رده وام نابيت له سهر ئاييني خوا ئيللا پاش باوه رپوون نه بيت، به خوا.

به وهش وا ههست ده کات که تهنها له بهر خاتري خوايه، و به يارمه تي خوا ئه نجامي داوه، و له بهر ئه ويشه که شويني شه رعه که ي ده که ویت، وه ئه مهش سوود وهرگرتنه لهم ئايه ته:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾ [الفاتحة: ۵ - ۶] .

که و ابوويه که میان پيهه ستانيه تي بو خوا، و دووه ميشيان شوينکه وتني شه رعه ته که ي خوايه . بويه لي رده ده ليين: مه به ست به (**الصراط المستقيم**) ريگه ي راست له ئايه ته که دا شه رعه ته که ي خوايه که ده مانگه يه نيته، به خوي، ههر ئه ويشه سه رخره بو ره وايي .

فهرمووده ي دووهم: وه له (**أبو هريرة**) هوه، ده گيرنه وه که فهرموويه تي: پيغه مبه ري خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموويه تي: " قاربوا وسلدوا واعلموا أنه لن ينجو أحد منكم بعمله " قالوا: ولا أنت يا رسول الله؟ قال: " ولا أنا إلا أن يتغمدني الله برحمته منه وفضل " (۱۷) .

پيشه وا (النوي) فهرموويه تي: مه به ست به (المقاربة) ئه وهيه که نه زياد ره وي بکريت تييدا، نهش لي که م بکريته وه، وه (السداد) به رده وام بوون، و پيکاندنه، وه (يتغمدني) بمگريته وه، و بمپوشي .

زانايانيش فهرموويانه: واتاي به رده وام بوون له سهر ئايين (**الإستقامة**): په يوه ست بوونه به گوپراه لي کردني خواي گهره وه، وه فهرموويانه: ئه م فهرمووده يه له ووته کورت و پر مانا کاني پيغه مبه ري خوايه صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (جوامع الكلم)، وه ريک خه ري هه موو کاره کانه، و خواي پهرودرگاريش پشتيوانه .

ليکدانه وه ي فهرمووده که: ئه م فهرمووده يه به لگه يه له سهر ئه وه ي که به رده وام بوون به پي تواناي، ئه وهش له وه وه ده رده که ویت که پيغه مبه ري خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموويه تي: " قاربوا وسلدوا "، واته: نزه بنه وه له وه ي که فرمانم پي کردوون، و سوريش بن له سهر ئه وه ي که نزيکبه وه لي به پي تواناتان .

وه که فهرموويه تي: " سلدوا "، واته: هه ولي نزيک بوونه وه بدن له پيکاندن، واته: سورين له سهر ئه وه ي که کرده وه کانتان ره وا پيکن به پي تواناي خوتان .

وه مروؤفیش هه رچه نده ته قوا، و له خوا ترساني هه بيت، ئه وا قابيله بو هه له کردن، هه روه کو چون هاتوه له م فهرمووده يه دا که پيغه مبه ري خوا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرموويه تي: " كل بني آدم خطاء وخير

(۱۷) (صحيح البخاري، برقم: ۵۶۷۳، ومسلم، برقم: ۲۸۱۶) .

الخطائین التوابون" (۱۸). یان ئەو فەرمووده‌یه‌ی که فەرموویه‌تی: "لو لم تذنبوا، لذهب الله بکم، ثم لجاء بقوم یذنبون، فیستغفرون الله فیغفر لهم" (۱۹)، که‌وا بوو مروؤف فەرمان پی‌کراوه که نزیك بیته‌وه، و پی‌که‌ری ره‌وایی بیته به پی‌ی توانای خوئی .

پاشان فەرمووی: "واعلموا أنه لن ینجو أحد منکم بعمله" (۲۰)، واته: ئەوه‌ش بزانی که هیچ یه‌کی‌ک له ئیوه‌ پرزگاری نابیته له ئاگری دۆزه‌خ، به‌ کرده‌وه‌ی خوئی، وه ئەمه‌ش له‌به‌ر ئەوه‌یه‌ کرده‌وه‌ ناگات به‌وه‌ی که پی‌ویسته ئەنجام بدریته بو خوای په‌روه‌ردگار له سوپاس و ستایش کردنی، وه ئەوه‌ش که پی‌ویسته له‌سه‌ر به‌نده‌کانی له مافه‌کان، به‌لام خوای گه‌وره به‌زه‌یی خوئی ده‌پ‌ر‌یته به‌سه‌ر به‌نده‌که‌یدا، و ئی‌ی خویش ده‌بیته .

کاتی‌ک پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ ئەمه‌ی فەرموو، پی‌یان ووت: "ولا أنت یا رسول الله؟! ته‌نانه‌ت توش ئی پی‌غه‌مبه‌ری خوا ﷺ؟ ئەویش له وه‌لامدا فەرمووی: "ولا أنا إلا أن یتغمدني الله برحمته منه وفضل" ته‌نانه‌ت منیش، ئیلا ئەوه نه‌بیته که خوای گه‌وره به‌زه‌یی خوئی پ‌ر‌یته به‌سه‌رمدا، ئەمه‌ش به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ئەوه‌ی که مروؤف هه‌رچه‌نده بگات به‌پله و پایه، و فەرمان په‌واش بیته، ئەوا پرزگاری نابیته به‌ کرده‌وه‌ی خوئی، ته‌نانه‌ت پی‌غه‌مبه‌ری خواش ﷺ، ئیلا ئەوه نه‌بیته که خوای گه‌وره نیعمه‌تی خوئی پ‌شان‌دوو به‌سه‌ریدا، به‌وه‌ی که له تاوانی رابردوو، و داها‌تووشی خویش بووه، ئەگه‌ر نا به‌ کرده‌وه‌ی خوئی پرزگاری نه‌ده‌بوو .

ئەگه‌ر یه‌کی‌ک بلیته: له قورئانی پ‌ر‌وژ و سوننه‌تیشدا چه‌نده‌ها به‌لگه‌هه‌ن، به‌لگه‌ن له‌سه‌ر ئەوه‌ی که کرده‌وه‌ی چاکه پرزگارت ده‌کات له ئاگری دۆزه‌خ، و ده‌تخاته به‌هه‌شته‌وه، له‌وانه‌ش ئەو ئایه‌ته‌ی که خوای په‌روه‌ردگار فەرموویه‌تی:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ دَكْرٍ أَوْ أَنْتَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

[النحل: ۹۷] ، جا چۆن ئەم ئایه‌ته، و فەرمووده‌که‌ی که له پیش دا هیناومانه‌ته‌وه، له‌گه‌ل یه‌کدا کۆ بکه‌ینه‌وه!!؟

وه‌لامیش بو ئەمه ئەوه‌یه که بووتریته: ئەوه‌ی که له فەرمووده‌که‌دا نه‌فی کراوه ئەوه‌یه که که‌س ئەونده کردار ناگات به‌رامبه‌ر بیته له‌گه‌ل پادا‌شته‌که‌دا (که به‌هه‌شته)، وه ئەوه‌ی که له ئایه‌ته‌که جی‌گیر کراوه ئەوه‌یه که کرداره‌کان هۆکارن بو پ‌وشتنه به‌هه‌شته‌وه نه‌ک به‌رامبه‌ر بن به پادا‌شته‌که .

(۱۸) (حسنه العلامة الألباني في: صحيح الجامع الصغير، برقم: ۴۵۱۵) .

(۱۹) (رواه مسلم في صحيحه، من حديث أبي هريرة، برقم: ۴۹۳۶) .

(۲۰) (صحيح الجامع الصغير: ۴۲۹۷) .

کهوا بوو کردهوی چاک بیگومان هۆکاره بۆ پۆشتنه بههشتهوه، پزگار کاریشه له پۆشتنه ئاگری دۆزهخهوه، بهلام کردهوهکان بهرامبهرنین لهگهڵ ئهوپاداشتهدا، وهتهنها ئهوهش مرۆف ناباته بههشتهوه، بهلکو چاکهوبهزهیی خوای گهرهیه دوو هۆکارن بۆ پۆشتنه بههشت، و پزگار بوون له ئاگری دۆزهخ.

وه ئهم فهرموودهشدا چهندهها سوود هه ن لهوانه : یهگهه م : مرۆف بوغرا نه بیته، و خوای لی نهگۆرپته، به کردهوهکانی هه رچۆنیک بیته کردهوهکان زۆر که مترن بهرامبهر به هه موو ئه و مافانهی خوای پهروهردگار به سه رته وه .

دوووه م : وه ههروهها ئه م سوودهشی تیدایه که پیویسته له سه ر مرۆف زۆر زیکر و یادی خوا بکا، و به بهردهوامی داوا بکات له خوای پهروهردگار که بهزهیی خوای بریژتیت به سه ریدا . وه به بهردهوامی بلتیت: ((اللهم تغمدني برحمة منك وفضل)) .

له بهر ئه وهی کردهوهکانته له بهر رازی بوونی خوا نابیت، ئیلا به بهزیی خوا نه بیته . **سوییه م :** وه ئه وهشی تیدایه که بهلگهیه له سه ر سووپوونی هاوه لان ﷺ له سه ر زانستی شه رعی، وه هه ر بۆ ئه مه شه که داوای پوونکردنه وه یان کردووه، که ئایا ئه م ووته گشتییه ئه ویش ده گریتته وه، یان نه؟ ئه ویش ﷺ ئه وهی بۆ پوونکردنه وه که ئه ویش ده گریتته وه .

وه هه ر که سینک تیبفکریته له حال و باری هاوه لان ده زانیته که له هه موو خه لک زیاتر سووپتر بوونه له سه ر زانستی شه رعی، وه وازیان نه ده هینا له و شتانهی که پیویستیان پیده بوو له بوارهکانی ئاین و دونیاشدا، ئیلا هه ولی به دهستهینانیان ده دا، خوای پهروهردگاریش سه رخره، و پشت و په نایه .

وَأَخْرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

سه رچاوهی ئه م وه رگێرانه: (**ریاض الصالحین**) ی پیشه وا (**النووی**) ه، به لیكدانه وهی (العلامة الشيخ: محمد بن صالح العثيمين، المجلد الأول / باب الاستقامة: ص ٢٩٨ — ص ٣٠٢) .